

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7387/2022
09.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца „Сава осигурање“ а.д.о. Београд, чији је пуномоћник Катарина Милосављевић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Милева Богдановић, адвокат из ..., ради укидања ренте, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9341/19 од 16.12.2020. године, у седници одржаној 09.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 9341/19 од 16.12.2020. године, тако што се жалба тужиоца **ОДБИЈА** као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П 4988/16 од 29.11.2017. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да исплати туженом на име трошкова жалбеног поступка износ од 62.250,00 динара и трошкова ревизијског поступка износ од 98.025,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа ове пресуде.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 4988/16 од 29.11.2017. године одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца „Сава осигурање“ а.д.о. Београд којим је тражио да се почев од 23.12.2008. године укине обавеза плаћања накнаде штете од стране тужиоца туженом, у виду месечне ренте, установљена пресудом Четвртог општинског суда у Београду П 5029/97 од 11.04.2000. године. Обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка исплати износ од 202.100,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате. Решењем истог суда П 4988/16 од 17.10.2018. године обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка исплати износ од још 8.500,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9341/19 од 16.12.2020. године, донетом након одржане расправе пред тим судом, одлучено је о жалби тужиоца тако да су преиначене пресуда првостепеног суда од 29.11.2017. године и решење од 17.10.2018. године и пресуђено да се усваја тужбени захтев тужиоца, па се почев од

23.12.2008. године укида обавеза плаћања накнаде штете од стране тужиоца „Сава осигурање“ а.д.о. Београд туженом АА из ... у виду месечне ренте, установљена пресудом Четвртог општинског суда у Београду П 5029/97 од 11.04.2000. године и обавезује тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 236.600,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23 – други закон) и нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом на основу признања Четвртог општинског суда у Београду П 5029/97 од 11.04.2000. године, у тој парници тужени „Колос осигурање“ Београд је обавезан да овде туженом АА на име доспелих месечних ренти исплати укупан износ од 84.500,00 динара, а да почев од 01.04.2000. године до краја 2010.године плаћа месечну ренту у висини разлике плате радног места овде туженог пре пензионисања и инвалидске пензије за текући месец, те од 01.01.2011. године до краја његовог живота да плаћа месечну ренту у висини разлике између редовне и инвалидске пензије. Ово осигуравајуће друштво претходно је пословало под називом Деоничко друштво за осигурање „Колубара осигурање“ Београд до промене назива 15.11.1996. године у Деоничко друштво за осигурање „Колос осигурање“ Београд, а брисано је по решењу надлежног суда 01.07.2002. године услед спајања са „Беобанка осигурање“ а.д. Београд уз оснивање нове организације за осигурање „Полис“ а.д. Београд, касније промењеног пословног имена у Акционарско друштво за осигурање „Сава осигурање“ Београд (овде тужилац).

Тужилац је захтев за укидање ренте засновао на тврдњама да је његов претходник „Колос осигурање“ обавезан да туженом плаћа месечну ренту због последица повреда у саобраћајном удесу који се догодио 09.02.1987. године кривицом осигураника ЗОИЛ „Сарајево“, а да је исплатама штета по полисама издатим од стране тог осигуравајућег друштва, вршеним од стране тужиоца и његових претходника, исцрпљен имовински ефекат имовине која је преузета у јуну 1992. године од Филијале тог осигуравајућег друштва у Београду.

Није спорно да је тужени АА из ... остварио право на накнаду штете у виду изгубљене зараде и ренте због повреда у саобраћајном удесу 09.02.1987. године изазваном од стране осигураника ЗОИЛ „Сарајево“ по полиси осигурања од аутоодговорности коју је издала некадашња филијала тог осигуравајућег друштва у Београду. Имовину и средства ЗОИЛ „Сарајево“ којом се користила Филијала у Београду, преузело је осигуравајуће друштво ДД „Колубара осигурање“. Одлуком о оснивању ДД „Колубара осигурање“ од 23.06.1992. године декларисано је правно следбеништво, те да се сва средства Филијале ЗОИЛ „Сарајево“ у Београду уносе у

средства новоорганизованог друштва „Колубара осигурању“ Београд и да друштво за своје обавезе одговара свим својим средствима којима послује. У одлуци није наведено која је вредност имовине која се преузима. По утврђењу другостепеног суда оснивачки капитал ДД „Колубара осигурање“ су обезбедили нови оснивачи, а новоосновано предузеће је имало само право управљања на средствима која су била у поседу организационог дела предузећа - филијале ЗОИЛ „Сарајево“ у Београду. Према Уредби о организовању делова предузећа чије је седиште на територији Републике БиХ, Републике Хрватске и Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 6/92 и 51/92) делови предузећа са седиштем на територији наведених република могли су да се организују само као предузећа у друштвеној својини. Организовање делова предузећа чије је седиште на територији других република по наведеној Уредби не представља статусну промену. О том организовању одлуку није донело ЗОИЛ „Сарајево осигурање“, нити је о преузимању имовине и средстава закључен уговор. Наведена филијала у Београду није имала својство правног лица (члана 34.став 2. тада важећег Закона о основама система осигурања имовине и лица објављеног у „Службени лист СФРЈ“ бр. 17/10), већ је у правном промету иступала у име и за рачун правног лица чији је организациони део била.

У конкретном случају, о конституисаној обавези претходника тужиоца према туженом говоре исправе о судском поравнању закљученом 16.10.1992. године којим се ДД „Колубара осигурање“ Београд обавезало да овде туженом исплати изгубљену зараду и плаћа ренту, као и касније донета пресуда на основу признања од 11.04.2000. године према ДД „Колос осигурању“ о обавези плаћања ренте овде туженом у висини одређеној према одређеним параметрима наведеним у тој пресуди. Тужилац је правни следбеник ових осигуравајућих друштава.

Право туженог на ренту, признато судском одлуком је стечено право које може бити укинута само из разлога прописаних у члану 196. Закона о облигационим односима.

Чланом 196. Закона о облигационим односима прописано је да суд може на захтев оштећеника за убудуће повећати ренту, а може је на захтев штетника смањити или укинути, ако се знатније промене околности које је суд имао у виду приликом доношења раније одлуке. Са штетником се изједначава лице које је обавезано да плаћа ренту. У овом случају, то је „Колос осигурање“ из Београда као обвезник по правноснажној пресуди од 11.04.2000. године (правни претходник тужиоца).

За укидање ренте захтева се да су знатније промењене околности у односу на оне које су постојале у време доношења раније пресуде о досуди ренте.

У овој правној ствари првостепени суд је тужбени захтев одбио, на основу чињеница које је утврдио путем вештачења и чијом је оценом закључио да тужилац није доказао испуњење наведеног услова за укидање ренте туженом. Другостепени суд је на основу допунског налаза и мишљења судског вештака Милана Мандића дошао до другачијег закључка о основаности тужбеног захтева, прихватањем обрачуна према којем је исцрпљена вредност преузете имовине од филијале у Београду правног лица ЗОИЛ „Сарајево“, исплатама накнада штета по полисама тог издаваоца (према попису извршених исплата накнаде штета номинално је на дан 20.12.2004. године исплаћено 63.527.844,00 динара, што ревалоризовано на дан поднете тужбе 23.12.2008. године

износи 95.374.225,14 динара), и при том имао у виду да је вештак навео да релевантну вредност преузетог није могуће утврдити ни из Одлуке о оснивању „Колубара осигурање“ ДД, нити из биланса успеха за 1991. годину, односно период прве половине 1992. године, као и да није имао пратећу документацију у вези потврде Републичке агенције за процену вредности друштвеног капитала о процени вредности друштвеног капитала на дан 01.01.1992. године у износу од 156.694.461,00 тадашњих динара, чија ревалоризована вредност на дан 23.12.2008. године износи 54.456.272,19 динара (потврда издата ради измене вредности у пословним књигама и усклађивања података о вредности друштвеног капитала са процењеном вредношћу, са напоменом да се односи на имовину „Сарајево осигурање“ д.д. Сарајево Филијала Београд). Уз закључак да је висина реализованог имовинског ефекта преузете имовине и средстава исцрпљена исплаћеним штетама на дан поднете тужбе у овој парници и да то представља промењену околност у смислу одредбе члана 196. ЗОО због које тужилац није више у обавези да туженом исплаћује ренту, другостепени суд је побијаном пресудом преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом туженог указује да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

За одлуку о тужбеном захтеву за укидање обавезе плаћања ренте установљене судском одлуком, нису од значаја чињенице о вредности преузетих средстава и имовине од филијале у Београду ЗОИЛ „Сарајево“ по Одлуци о оснивању правног претходника тужиоца и о томе да ли је исплатама штета та вредност исцрпљена. Те околности су могле бити од значаја за конституисање обавезе, али у ситуацији када је правноснажном пресудом обавеза конституисана на страни претходника тужиоца значај не уживају. За укидање обавезе плаћања накнаде штете од стране тужиоца „Сава осигурање“ АДО туженом АА из ... у виду месечне ренте, установљене пресудом која гласи на правног претходника тужиоца „Колос осигурање“ Београд, уопште није од значаја како је обезбеђен оснивачки капитал тог привредног друштва.

У конкретном случају, ради се о захтеву за укидање ренте конституисане судском пресудом донетом према ДД „Колос осигурање“ у 2000. години, као правном претходнику тужиоца који одговара за испуњење обавезе свом својом имовином, без обзира на њене изворе.

Зато, по налажењу Врховног суда, тужбени захтев у овој правној ствари није основан. Имајући у виду да из разлога који су овде наведени, тужилац није доказао да је за укидање ренте туженом наступио услов прописан чланом 196. Закона о облигационим односима, другостепена пресуда преиначена и одлучено као у изреци.

Тужилац је парницу изгубио и код таквог исхода спора, на основу члана 153. став 1. ЗПП туженом припада накнада трошкова поступка на терет туженог. Поред трошкова досуђених првостепеном пресудом, тужиоцу припада накнада трошкова жалбеног и ревизијског поступка у опредељено траженим износима у складу са одредбама члана 154. и 163. став 1. до 3. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 1. и члана 165. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**